

[Gert Petersen]

den målsætning, som så mange partier har på deres program: ægte social retfærdighed.

Disse problemer er ikke bare vore, men hele den vestlige verdens og såmænd også en stor del af den østlige verdens, for dér har statsmagt og statsbureaukrati i vid udstrækning overtaget den rolle, som kapitalmagten hjulpet af statsmagten spiller på vore breddegrader.

Derfor har socialistisk folkeparti også draget den faste konklusion, at de målsætninger, jeg her har talt om, skal realiseres ad demokratisk vej. Enhver idé om, at man kan nå frem til mere demokrati ved for en tid at indskrænke eller afskaffe demokratiet, er blevet dementeret af udviklingen. Alle erfaringer tilsiger os at arbejde for, at klassekampen skal udfolde sig, men at den skal udfolde sig på demokratiets grund, det ganske vist begrænsede demokrati, som det arbejdende folk i Danmark gennem sine historiske kampe mod overklassen har tilkæmpet sig.

Begge dele er for os lige vigtige. Glem ikke klassekampen og glem ikke den danske virkelighed! De borgerlige partier fornægter klassekampen, og de hænger fast i en forgangen dansk virkelighed, men socialdemokratiet glemmer klassekampen, og i mange henseender kan de ikke se den virkelige skov for træerne. Sandheden er, at begge dele er lige vigtige.

Følgen af disse betragtninger er, at arbejderbevægelsen bør udfolde et bevidst arbejde på at ændre samfundet, ikke fra den ene dag til den anden, men i en serie af sammenhængende reformer, der bygger på bred folkelig opbakning og også en bred folkelig pression og aktivitet ude på arbejdspladser, i boligkvarterer osv.

I den forbindelse vil jeg da godt indskyde, at jeg ikke kan lade mig imponere af socialdemokratiets principprogram, som hr. Kjeld Olesen var inde på, for hvor er sammenhængen med praksis? Er koalitionen med arbejds giverforeningspartiet venstre et udslag af en hemmelig og genial strategi til virkeliggørelse af principprogrammet? Jeg tror det ikke. Jeg tror, hr. Kjeld Olesen ved, at det ikke er tilfældet, og derfor er man tilbøjelig til at betragte det socialdemokratiske principprogram som et skilt, der hænges uden for butikken.

På sin vis synes jeg egentlig der er mere perspektiv i ØD-debatten, ikke fordi LOs

ØD-forslag er særlig godt eller tilfredsstillende, men fordi det dog rejser problemet om ejendomsretten og giver anledning til at få det problem debatteret, og fordi der ud af denne debat kan vokse nye tanker om og nye kampe for en demokratisk vej til socialismen. Det er afgørende vigtigt, at lønmodtagerne tilkæmper sig stærkere positioner i den daglige klassekamp, og det vil sige: først og fremmest fratager arbejdsgiveren eneretten på at lede og fordele arbejdet, opnår en direkte indflydelse på kapitalens anvendelse i de enkelte virksomheder og sikrer en samfundsbe- tonet anvendelse af kapitalen i samfundsmålestok. Sådanne skridt ville pege i den rigtige retning, og derfor har socialistisk folkeparti udformet sit eget forslag om økonomisk demokrati og virksomhedsdemokrati. Men vi har to ufravigelige forudsætninger. For det første: magten må ikke spilles i hænderne på et særligt lag af ledere, et bureaukratisk lag af ledere. Det er såmænd vores konklusion, vil jeg godt sige til socialdemokraterne, af de negative erfaringer østfra. Det skal være lønmodtagerne selv, de arbejdende selv, der bestemmer. Ledere kan være nødvendige, men de skal stå til ansvar over for dem, der har valgt dem, ikke indirekte gennem en eller anden pyramide, men direkte.

Den anden forudsætning er, at intet frem- skridt må påtvinges arbejderklassen og folke- flertallet. Vi afviser løsninger, der trækkes ned over hovedet på folk. Det er såmænd vores konklusion af en række vestlige erfa- ringe, hvor en bureaukratiseret arbejderbe- vægelse alt for ofte har umyndiggjort den arbejderklasse, i hvis navn den hævdede at tale.

Med disse forbehold er vi interesserede i debatten om ØD og virksomhedsdemokrati. Rigtige forandringer af denne art peger frem mod målet, selv om de endnu ikke betyder, at målet realiseres, og selvfølgelig er sådanne reformer ikke nok, der skal meget mere til.

Tiden tillader ikke, at jeg går ind på en række andre problemer. Jeg synes, at disse var nogle af de centrale ud fra den fore- spørgsel, der er stillet. Jeg ved godt, at det, jeg har talt om her – det har hr. Ninn- Hansen da fuldkommen ret i – er der ikke flertal for i dag, og med sit samarbejde med venstre gør socialdemokratiet, hvad det formår for at hindre, at der skabes et sådant